

sed non vi pacti et promissionis, sed vi Canonice receptæ, seu vi connexionis, quam ex dispositione juris Canonica habet eum præbenda: *quia non est congruum, ut præbenda careat, qui in Canonicum noscitur esse receptus* (cit. cap. 9.): putâ si in choro, capitulo et aliis actibus assistat: quæ ratio etiam redditur cap. 10. *de præbend.* ibi: *quia videtur indignum etc.* Ad II. Papa promissionem istam, quæ saltêm spem tribuit, ibi exagrat, non tamen dicit jus ex illa quæsitum fuisse, sed quare præbenda sit danda, causam insinuat n sine: *quia non est congruum etc.*—Nec etiam obstat, quod Episcopus conferens Canonicatum habeat intentionem conferendi præbendam proximè vacaturam, cum ex tali intentione nullum jus acquiratur Canonico recepto.

69. Q. IV. *An Episcopus delegare possit facultatem conferendi beneficia, ubi vacaverint?*

R. Per generalem comissionem potest (c. *fn. de off. vicar. in 6.*); at delegatio ad conferendum primum beneficium vacaturum reprobatur cap. 11. *hoc tit.*; quia dat occasionem captandæ mortis alienæ. Idem dic de patrono, qui procuratori committere nequit præsentationem ad beneficium proximè vacaturum, ne fraus fiat Concilio Later. c. 2. h. t.

70. Q. V. *Intra quod tempus providendum sit Ecclesie vacanti?*

R. De jure communi, Ecclesiis cathedralibus et regularibus intra trimestre (cap. 41. *de elect.*); dignitatibus inferioribus et beneficiis intra semestrem, (cap. 12. *hoc tit.*), nisi beneficia essent jurispatronatus laicorum, qui intra quadrimestre præsentare tenentur (c. *un. in fn. de jurepatr. in 6.*)—Hoc tempus incipit à die habitæ notiæ vacationis, et cessante impedimento, est continuum (cap. 5. *hoc tit.*) In casu negligentie, quis eam suppleat, vide lib. 1. tit. *de supplend. negligent. et tit. de elect. à num. 87.*

TITULUS IX.

NE, SEDE VACANTE, ALIQUID INNOVETUR. ^a

71. *Nota.* Sedem Episcopalem tamdiu vacare, donec litteræ obtentæ confirmationis capitulo præsententur: Extrav. 1. *Injunctæ* de elect. int. com.; et decisio Rotæ in contrarium in una *Burgensi* Canonicatus, 1583. die 28. *Januar.* correctæ est per aliam decisionem ejusdem anni, die 3. *Junii.* Porrò occasione hujus rubricæ negativæ, quæ habet sensum completum, dubitant DD. an ei prævaleat regula affirmativa: *Sede vacante jurisdictio transit ad capitulum.* Negat Gloss., Clem. 1. *de hæret. v. Capituli,* licet etiam in oppositum inclinet; Archid. Felin. et alii volentes capitu-

^a—Agitur de hac materia in Sesto, in Extrav. Joannis XXII et Com. h. t.—In Decreto *Can. 38. et seqq. 12. q. 2.*—In Trid. sess. 7. c. 10. sess. 23. c. 10. sess. 24. c. 16. *de refor.*

lum nihil posse, nisi quod expressè in jure concessum est. Affirmat Gloss. in cap. 14. *de M. et O.* Abb. Reiff. et alii communiter, quorum sententia est verior, dicens: capitulum omnia posse, exceptis iis, quæ ei specialiter sunt prohibita. Nam jura clarè dicunt, sede vacante, jurisdictionem transire in capitulum, idque ob necessitatem et utilitatem Ecclesiæ (cap. 41. et 44. *de M. et O. et c. un. eod. in 6. cap. 3. §. Episcopo de temp. Ord. in 6. c. 3. et fn. de suppl. negl. Trid. Sess. 24. cap. 16. de refor.*)—Nec obstat cit. rubrica: nam intelligitur de his, quæ innovantur in præjudicium Ecclesiæ et futuri Episcopi, et de his, quæ competunt Episcopo ex speciali commissione juris, vel hominis; item de his, in quibus Episcopus procedit, etiam ut *Sedis Apostolicæ delegatus*; quo casu à sententia illius appellatur ad Papam; quia Episcopus eo casu licet posset procedere jure ordinario, tamen censetur procedere jure delegato, tanquam digniori.

In Indiis orientalibus, ubi non sunt Canonici et Clerus, qui defunctis Vicariis Apostolicis Episcopali caractere insignitis, procedere possint ad electionem Vicarii capitularis, ex Const. Ben. XIV. 26. *Januar.* 1753 succedit Vicarius generalis, quem Vicarius Apostolicus carens coadjutore cum futura successione, eligere debet ex Clero seculari, vel regulari; cui sic electo, tanquam delegato Sedis Apostol. Pontifex indulsit exercitium omnium et singularum facultatum vicariis capitularibus competentium, ac earum, quibus utebatur Vicarius Apostolicus Episcopus, (iis exceptis, quæ requirunt characterem Episcopalem, vel non sine sacr. oleorum usu exercentur), donec à S. Sede de novo Vicario Apostol. provideatur: tributa tamen facultate, urgente necessitate, consecrandi calices, patenas atque altaria portatilia; sed cum oleis ab Episcopo benedictis.

De Vicario capitulari vide Elencho II. n. 46. et lib. I. tit. 28. n. 202. "

72. Q. I. *Quæ in specie possit Capitulum, sede vacante?*

R. Sequentia:—1.º Condere leges et statuta pro tota diocesi.—2.º Cognoscere causas ad forum Episcopi pertinentes; inquire in criminosos; pœnas, et censuras infligere, et ab eis absolvere; uti et causas istas delegare.—3.º Dispensare in irregularitatibus ex delicto occulto provenienti-bus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio.—4.º Approbare ad curam animarum, instituere in beneficiis, exigere subsidium charitativum, adigere Clericos ad ostendendos titulos suorum beneficiorum.—5.º Assistere matrimoniis, dispensare in denuntiationibus, in petitione debiti conjugalis, observatione festorum et jejuniorum, votis, juramentis, modò non sint reservata; in defectu natalium ad ordines minores, simplicia beneficia; et in similibus casibus, in quibus ob difficilem recursum ad Papam solent dispensare Episcopi.—6.º Dare monialibus licentiam egrediendi ex clau-tro, ut tenent passim DD. cum Barbosa *de offic. et potest. Episcop. par. 3. alleg. 102. n. 28.*—Vide additiones infra tit. 35. de statu monachorum circa clausuram, in fine.—7.º Constituere visitatorem idoneum diocesis pro reformatione morum, ut potior tenet contra Monach. Boer. etc., et colligitur ex c. *fn. de suppl. negligent. in 6.*, ne scil. Archiepiscopus, capitulo negligente, imponat visitatorem.—Nec obstat c. 16. *d. 61.*; nam ibi refertur factum S. Gregorii constituentis visitatorem: sed capitulo id non

negatur.—8.º Unire beneficia, quod est necessitatis; non verò dissolvere, vel suppressere, quod est species alienationis (c. 1. h. t.)—9.º Admittere resignationes beneficiorum, cum et possit destituere invitum. Extrav. *Execrabilis* v. *ceterum*, de *præb. int. Constit. Joann. XXII.* Oppositum tenent Flamin. Rebuff. et alii.—10. Ire ad Concilium provinciale per suum vicarium cum voto decisivo; cum alioquin sede plena capitulo competat solum votum consultivum.—11. Cognoscere de crimine hæresis subditorum diæcesanorum, non tamen exemptorum, de quibus judicat Episcopus, ut delegatus Sedis Apost. (c. 9. de *hæret.*)—12. Capitulum metropolitani succedit in jurisdictione Archiepiscopali, cum superioritatem habeat in Ecclesias suffraganeas, ut colligitur ex Extrav. 5. v. *Et quia*, de *præb.*) Denique capitulum potest ea omnia, quæ Episcopus jure ordinario, nisi sint specialiter prohibita. Ratio horum omnium est, quia hæc et similia pertinent ad ordinariam et necessariam jurisdictionem Episcopi; sed hæc transit in capitulum, sede vacante; ut supra ostensum; ergò.

73. Q. II. *Quæ non possit capitulum sede vacante?*

R. Seqq:—1.º Dare dimissorias ad ordines ab extraneo Episcopo recipiendos intra annum vacationis; nisi his, qui arctati sunt ratione beneficii recepti, vel recipiendi: secus punitur pœna interdicti, Trident. S. 7. cap. 10. de *refor.*—2.º Dare licentiam ædificandi novum monasterium, quia in Const. Greg. XIII. incip. *Quoniam*, Episcopalis licentia per modum formæ requiritur; idque de vicario capituli declaravit sac. Congreg. an 1633. die 19. Jan.—3.º Concedere indulgentias, ut verior tenet contra Sylv. Azor. Barbos., quia facultas concedendi indulgentias videtur specialiter attributa dignitati Episcopali (c. 12. de *excess. prælat.*)—4.º Alienare bona immobilia Ecclesiæ, et mobilia pretiosa, quæ servando servari possunt (c. 1. h. t.), nisi specialiter accederet auctoritas Papæ, vel contingeret casus urgentis necessitatis, qui moram non patitur.—5.º Litem inchoare, vel ab Episcopo inchoatam prosegui (c. *fin. h. t.*), quia sede vacante, Ecclesia caret legitimo defensore; nisi Papa ei det administratorem ad effectum agendi. Capitulum verò Ecclesiæ collegiatæ suo prælato destitutæ, si subjectum est Episcopo, cum hujus auctoritate, vel capituli sede vacante, agere potest in judicio. Similiter capitulum quoad bona et jura sua propria, ab Episcopo independentia, in judicio stare potest: uti et feuda ad solum capitulum spectantia conferre; vel si spectent communiter ad Episcopum et capitulum.—6.º Conferre beneficia, quæ ad liberam collationem Episcopi pertinent (c. 2. h. t. c. un. eod. in 6. et c. 1. de *institut. in 6.*), nam talis collatio est donatio, quæ capitulo non permittitur. At si collatio pertineat ad Episcopum et capitulum communiter, mortuo Episcopo, vel suspenso, fieri potest à solo capitulo, servata forma *cap. unic. h. t. in 6.* A fortiori collationes necessariae, seu institutiones sub potestatem capituli cadunt (c. 1. de *institut. in 6.*) Quòd si Episcopus ex causa permutationis suscepit resignationem, capitulum conferre potest beneficia resignata, quia collatio est necessaria; at si capitulum suscepit resignationem beneficii liberi, istud conferre nequit; sed collatio reservatur futuro Episcopo, cum non sit necessaria.—7.º Capitulum non admittitur ad elec-

tionem Imperatoris, etsi Archiepiscopus elector fuerit, cum jus hoc eligendi specialiter attributum sit dignitati Archiepiscoporum.—8.º Denique capitulum non potest ea, quæ potest Episcopus, ut Apostolicæ Sedis delegatus: ut visitare et corrigere exemptos (Trid. Sess. 25. cap. 9. de *Regg. Clem. fin. de statu Monach.*); nec ea, quæ competunt Episcopo ex speciali privilegio, vel quæ ejus dignitati sunt alligata. De vicario capituli vide l. 1. tit. de *off. Vicar. à n. 204.*

74. Q. III. *An sede regulari vacante, jurisdictio transeat in Capitulum Regularium?*

R. Affirmativè, ex c. *fin. de Regg. in 6. Clem. 1. Ne in agro* §. *si quis autem. de statu Monach.* Et quidem, si monasterium pleno jure exemptum est, tota jurisdictio transit ad capitulum, si est subditum Episcopo, jurisdictio manet in Episcopo, et sola potestas disciplinæ regularis in capitulo. Porrò potestas ista exercenda est per unum priorem specialiter electum à capitulo; nisi præcedens prior communiter constitutus fuisset ab Episcopo et capitulo simul (c. 1. de *off. Vicar. in 6.*)

TITULUS X.

DE HIS QUÆ FIUNT A PRÆLATO SINE CONSENSU CAPITULI. ^a

75. *Nota consensum et consilium capituli esse diversa.* Nam ubi requiritur *consensus capituli*, Episcopus non tantum tenetur eum exquirere, sed etiam sequi. At ubi requiritur *consilium*, regulariter tenetur illud exquirere, non tamen sequi, cum consilium non sit obligatorium: l. 2. §. *fin. ff. mandati*, ibi: *nemo ex consilio obligatur*; c. 7. de *arbitr. et can. fin. 13. q. 1.* ubi ex S. Hieron. dicitur: *ubi consilium datur, offerentis arbitrium est; ubi præceptum, necessitas est servientis.* Neque tamen consilium est superfluum, quia per illud consulitur præcipitantiæ prælati, et ex multorum rationibus sæpe prælatus inducitur ad aliquid faciendum, quod, consilio non adhibito, non fecisset. Ceterum, actus, qui fieri debuit eum consilio, sine eo factus, regulariter valet; nisi consilium præcipiatur per modum formæ, ut c. 52. de *elect.*, vel ut prælatus procedat secundum consilium, vel si addatur decretum irritans, vel si ex subjecta materia constet, non esse purum consilium, sed consensum; et si petendum est consilium à superiore, cujus est præstare auctoritatem actui, quo modo clericus sine consilio sui Episcopi non potest in se prorogare jurisdictionem alterius prælati?

76. Q. I. *Quando Episcopus opus habeat consensu capituli?*

R. In omnibus gravioribus et magis arduis negotiis: ità instar regu-

^a—Agitur de hac materia in Decreto *can. 22. et seqq. 12. q. 1. et c. 50. et seqq. 12. q. 2. et 16. q. 7.*—Sparsim Trid. S. 2. c. 6. de *refor.*

læ tenent DD. ex toto *hoc tit.* Hujusmodi negotia sunt: alienare res Ecclesiæ, concedere, vel unire Ecclesias aliis, aut monasteriis, maximè parochiales, conferre beneficia communiter ad prælatum et capitulum spectantia (c. 1. 2. 3. 6. 8. 9. h. t.) Processus criminales instituere contra aliquem canonicum, Trid. S. 23. c. 6. *de refor.*, ubi forma præscripta observanda jubetur; ut scil. capitulum initio cujuslibet anni duos ex canonicis eligat, qui in tali processu unum votum habeant; si verò uterque ab Episcopo discordaverit, eligatur tertius ab Episcopo et capitulo; et si in hac electione discordaverint, electio tertii devolvatur ad viciniorum Episcopum; et juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus causæ finiatur.—Hanc dispositionem Trident. tunc locum habere, quando capitula sunt exempta à jurisdictione ordinaria Episcopi, fertur declarasse S. Congr. conformiter decreto Pauli III. S. 6. c. 4. *de refor.* At si capitulum non sit exemptum, Episcopus sua auctoritate procedet contra singulares personas; imò si totum capitulum, etiam exemptum, deliquit, solus Episcopus procedet, ut iterum declaravit S. Congr., nisi verteretur causa propria Episcopi, in qua judicare nequit: et tunc potestas devolvitur ad superiorem; Engl. n. 4. et alii.—Denique Episcopus, aut alius prælatus opus habet consensu capituli in iis negotiis, in quibus consuevit talis consensus exquiri, vel in quibus Ecclesiæ, aut capituli præjudicium vertitur. Et quamvis sine tali consensu Ecclesiam parochialem convertere nequeat in regularem (*can. 73. si Episcopus 12. q. 1.*); tamen absque consensu capituli monasterio donare potest quinquagesimam, vel centesimam partem, *can. 74. ibid.*; quæ constitutio salva manet, ut indicat Inn. III. c. 9. h. t.

77. Q. II. Quando Prælatus opus habeat consilio capituli?

R. In casibus à jure, vel consuetudine expressis: ut in condendis statutis, in institutionibus et destitutionibus Clericorum, eorumque excessibus puniendis; in rerum Ecclesiæ administrationibus, et in casu quo res inferioris Ecclesiæ alienanda est; in convocanda synodo, ceterisque alicujus momenti negotiis (c. 4. 5. h. t.) Expediet autem, ut Episcopus proponat causam maturè à capitularibus ponderandam; si tamen causa esset propria Episcopi, is actui deliberationis non deberet interesse, ne libertas respondendi capitularibus impediatur, Trid. S. 23. c. 6. *de ref.*

Hæc ita de jure communi, quod consuetudo in nullis immutavit, cum videamus Episcopos multa per se igere, quæ sine consensu, vel consilio capituli agi non deberent; ut Lambertinus dicat præsentem titulum jam recessisse ab aula. Videtur autem talis consuetudo approbari c. 3. *de consuet.* 6., nisi damnosa esset Ecclesiis; tunc enim corruptela dicenda foret (*cap. 1. de consuetud.*)

TITULUS XI.

DE HIS, QUÆ FIUNT A MAJORI PARTE CAPITULI. *

78. Nota I. Capitulum in præsentem esse collegium Clericorum, qui tanquam membra sub uno Prælato, tanquam capite principali vivunt; uti sunt capitula secularia, et regularia, collegiata, cathedralia, et metropolitana etc. Et quidem, ad capitulumulare soli pertinent Canonici, non verò Pensionarii, nec dignitates, nisi simul sint Canonici; nec Episcopus, seu Prælatus, qui tit. præcedenti contra distinguitur capitulo; nec omnes Canonici vocem habent in Capitulo, sed tantum qui saltè in sacro Subdiaconatus ordine constituti sunt (Trident. sess. 22. c. 4. *de ref.*) Ad capitulum verò regulare pertinent soli professi in Subdiaconatu saltem constituti, nisi regula à Sede Apost. probata plus, vel minus requirat, *ibid.*

Nota II. Substantialia capitulum constituentia esse:—1.º Plures personas, ab initio saltem tres (*l. 85. ff. de V. S.*); et quidem sub uno capite, seu Prælato; aliàs non communitas, sed singularitas esset. Jura autem Capituli conservantur in uno, si ceteri deficerent, quia in uno stat nomen universitatis (*l. 7. in fin. ff. quod cujusque univer.*); imò in muris, et his dirutis, in pavimento remanent jura, nisi communitas supprimatur, seu extingatur. Unde Pontifex monasteria desolata citra causam publicam ab uno Ordine nequit transferre ad alterum, vel alteri usui applicare, cum jura quæ sita subditorum sine gravi et publica causa tollere nequeat: ita comm. DD. ex præcepto naturali: *neminem lædere, jus suum cuique tribuere* (§. 3. *Inst. de J. et J.*)—2.º Ad capitulum requiritur ærarium, seu cassa communis, sigillum commune, quo acta capitularia muniantur; syndicus, seu procurator communis pro juribus capituli defendendis.

79. Q. I. Quid juris circa convocationem capituli?

R. 1.º Sede plena, potestas convocandi capitulum est penes Prælatum, cum et ejus sit rem majoris momenti proponere capitulo; at sede vacante, potestas ista competit decano, seu primariæ personæ capituli. (Trid. sess. 23. c. 6. *de ref.*)—2.º Vocandi sunt omnes præsentem, vel non præsentem, secundum dicta *lib. 1. tit. de elect. num. 79.*, in qua convocatione maximè attendenda est consuetudo et statuta particularia, quæ tamen recipiunt interpretationem ex jure communi: v. g. est statutum, ut omnes absentes vocentur, si unus, vel alter non vocetur, actus à ceteris gestus ipso jure erit validus; sicut de jure communi, licet contempti

*—Agitur de hac materia *Can. 2. et. 10. q. 2.* et alibi sparsim, ut de electionibus, alienationibus etc.

agere possint ad ejus rescissionem, nisi specialiter per Sedem Apostolicam confirmaretur statutum contrarium juri communi; cum inferiores condere nequeant statuta adversantia juri Pontificio (*cap. 7. institutionis 25. qu. 2. cap. 9. de M. et O.*)—3.º Tempus celebrando capitulo præfigi potest quodcumque, etiam feriatum, exceptis illis horis, quibus divina officia celebrantur, nisi necessitas urgeret: nam actus capitulares non exercentur cum strepitu, sicut judiciales, qui diebus feriatis prohibentur (*cap. 1. et fin. de fer.*) Locus verò erit solitus, vel alius honestus, in quo omnes convenient, cum separatim acta à singulis non censeantur acta capituli, et aliud sit capitulum, aliud singulare personæ capituli.

80. Q. II. *Qua forma expediendus sit actus capitularis?*

R. 1.º Proposito negotio, quilibet capitularis mentem suam exprimere debet viva voce, ut appareat etiam sanior pars consentientium, vel dissentientium: nam nonnulli, præsertim juvenes, quos plerumque privatus affectus sursùm deorsùm, in laxitates et exorbitantias trahit, sæpe imprudenter darent suffragia secreta, cum magno dispendio Ecclesiæ et boni communis. Excipe certa negotia, quæ ob specialem causam melius per secreta suffragia expediuntur: ut electiones, maximè apud Regulares (*Trid. sess. 25. c. 6. de reg.*), et alia præsertim odiosa; quo casu commodius suffragiis dantur in scripto, ut motiva et rationes suffragantis appareant. In levioribus negotiis fabæ, seu lapilli solent adhiberi.

2.º Facta collatione, prævalet major et sanior pars capituli, modò sit major absolute quoad omnes, non verò major respectu aliarum partium minorum, etsi tamen medium supersit votum, ut si consentiant sex capitulares ex undecim: ita instar regulæ ex *cap. 1. hoc tit. ibi: Prævaleat semper, et suum consequatur effectum, quod à majori et saniori parte capituli fuerit constitutum*; dummodò plusquam tertia pars capituli non sit contempta, cum potestas capitularis resideat saltè in duabus partibus ex tribus (*l. 3. 4. ff. quod cujusque univer.*)—Hæc regula non est sine suis exceptionibus, ut mox videbitur.

3.º Super actu capitulari erigi solet scriptura, seu instrumentum, quod munitur sigillo communi, et subscriptione, non necessariò omnium, sed juxta consuetudinem duorum, vel trium; nisi aliud specialiter in jure vel statuto caveatur: absentium verò nomina, ob periculum falsitatis, non subscribuntur.

81. Q. III. *In quibus casibus major pars non sufficit ad valorem actus capitularis?*

R. 1.º In electione Papæ, in postulatione concurrente cum electione, in dando coadjutore Episcopo amenti, ubi concurrere debent duæ partes ex tribus, ut suis locis dictum.—2.º Consensus omnium requiritur in admissione Clerici extranei ad suffragandum, transferenda potestate eligendi in compromissarios; in actibus meræ facultatis, et donationibus liberalibus. Nam in his casibus procedit regula 29. in 6: *Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.*—3.º Circa bona communia capituli, seu omnium ut universorum, major pars potest aliquid decernere in præjudicium minoris, cum major pars quoad bona communia repræsentet totam com-

munitatem; at quoad bona propria, ut sunt redditus Ecclesiastici cuilibet Canonico assignati, tunc tantum major pars potest aliquid decernere in præjudicium minoris, dum id, de quo agitur, applicandum est eidem Ecclesiæ, seu capitulo, ob ejus necessitatem, aut evidentem utilitatem: ut pro fabrica Ecclesiæ, pro Seminario, ut Ecclesia ista habeat idoneos ministros; vel si id, de quo agitur, applicandum sit operi extraneo necessario et utili, v. g. pro alendis pauperibus studiosis, vel religiosis valde necessariis, aut utilibus. Et in hoc sensu procedit *cap. fin. hoc tit.* Nam in his casibus, dum major et sanior pars bono communi consulere volens, aliquid ex abundantibus et superfluis singulorum redditibus detrahendum decernit, valdè rationabiliter agit, et minor pars irrationabiliter contradicit; ergò æquum est, ut prævaleat decretum majoris et sanioris partis. At si id, de quo agitur, applicandum sit operi extraneo, specialiter non necessario, vel utili, major pars nihil potest decernere in præjudicium minoris; sed etiam unus contradicendo impedire potest tale decretum, cum hic procedat *reg. Quod omnes in 6.* Multò minus circa bona patrimonialia, vel quasi, aliquid decerni potest in præjudicium singulorum (*argum. l. 11. ff. de S. P. R.*), ubi Celsus ait, jus eundi per fundum communem non aliter meum fieri, quam si omnes cedant; cum in re communi potior sit conditio prohibentis (*reg. 56 in 6.*)

82. Q. IV. *An minor pars contradicere possit decreto majoris partis, vel ab eo appellare?*

R. 1.º Contradicere potest, si causam rationabilem afferat, eamque probet coràm Superiore capituli, vel arbitris ad hoc electis (*c. 1 h. t.*); appellare verò non permittitur, nisi decretum vergat in detrimentum Ecclesiæ, aut singulorum capitularium. Quo casu, si appellaverit (non tenetur autem appellare, sed sufficit contradicere, cum acta extrajudicialia non transeat in rem judicatam), id commodi habet, quod non teneantur obedire decreto majoris partis; hoc tamen, non obstante appellatione, executioni mandari potest, sed revocabiliter: quia evicta causa appellationis, decretum et gesta post appellationem revocanda sunt. Si verò decretum non vergat in præjudicium Ecclesiæ et capitularium, sed tertii extranei, contradicenti non admittitur appellatio, sed denuntiatio Evangelica coràm Superiore; ut is peccatum capitularium emendet.—2.º Contradictio expressa requiritur in iis actibus, in quibus tacitus consensus sufficit ad valorem; quia tunc tacens habetur pro consentiente, ex *reg. Qui tacet in 6.*; at in illis actibus, in quibus ad valorem actus requiritur expressus consensus, non requiritur expressa contradictio, ut in electione, alienatione rerum Ecclesiæ etc., quia tacens non habetur pro consentiente, ex *reg. Is qui tacet. in 6.*

83. Q. V. *Quid Episcopus, seu Prælati possit in actu capitulari?*

R. 1.º Episcopus, aut Prælati, regulariter non dat votum in actibus capitularibus; imò si vota sint paria, non potest accessu suo unam partem complere. Nam juxta *Trid. Sess. 25. c. 6. de ref.* Episcopi est *capitulum convocare, vota exquirere, et juxta ea concludere*; non verò votum dare, nisi simul esset Canonicus, vel nisi aliud haberet consuetudo.—2.º Epis-

copus minorem partem, quæ irrationabiliter et sine causa probata contradicit, cogere potest ad parendum decreto majoris partis, v. g. ut in casu necessitatis aliquid contribuatur pro fabrica Ecclesiæ etc.

TITULUS XII.

UT ECCLESIASTICA BENEFICIA SINE DIMINUTIONE CONFERANTUR.

84. Rubrica ista habens sensum completum, instar regulæ allegatur, et justissimè: tum quia æquum est, ut toto officio et onere ad Clericum transeunte, etiam totum beneficium sine diminutione ad illum transeat; tum ne collatores pro suo suorumque commodo, beneficia gravent et diminuant per *impositionem pensionum*, et *reservationem fructuum*, quod etiam vetat Trid. Sess. 24. c. 13. v. *ad hæc de ref.* Sed quia nulla regula sine exceptione, ideo:

85. Q. I. *An, et quis imponere possit beneficiis pensionem, seu jus ad certam portionem reddituum?*

R. 1.º Papa non tantum beneficiis inferioribus, sed etiam cathedralibus imponere potest pensionem perpetuam ex juxta causa, cum habeat plenam potestatem disponendi de beneficiis; et similiter reservare fructus beneficiorum vacantium (c. 2. de *præb. in 6. Clem. 1. ut lit. pend.*)—2.º Episcopus ex justa causa imponere potest pensionem temporalem, non verò perpetuam, sicut Papa (c. 21. et 30. de *præb.*)

* Ex Constit. Bened. XIV. In *sublimi* 29. Aug. 1741, Resignationes beneficiorum cum reservatione pensionis et pacto eam cassandi pro anticipatas vel anticipandas solutiones, annullantur; additurque pena privationis beneficii, inhabilitatis ad alia assequenda, et etiam restitutionis perceptæ pecuniæ pro ejusdem pensionis cassatione; cassationesque, et extensiones pensionum irritantur intra sex menses à capta beneficii possessione; ac etiam cassationes commodi eas exigendi factæ intra sex menses à capta possessione. **

86. Q. II. *Cui constitui possit pensio?*

R. 1.º Clerico saltè prima tonsura insignito, non conjugato, non bigamo, non excommunicato, aut suspenso, non irregulari (ex stylo Curia; sed teste Garcia, oppositum declaravit S. Congr. in *Cremonens.*) non illegitimo, nisi dispensatus sit ad primam tonsuram. Quia verò pensio non est beneficium propriè (c. 4. de *præb. in 6.*), non requiruntur in pensionario 14 anni, sed sufficit ætas supra septennium apta ad suscipiendam primam tonsuram.—2.º Pensionarius obligatur recitare horas Canonicas; secus omittendo, pro rata non facit pensionem suam. Et similiter pro rata tenetur ad collectas, subsidium charitativum et similia onera: non tamen tenetur deferre habitum, et tonsuram clericalem, ex Constitut. 92 Sixti V. *Cum sacrosanctam* correctoria Const. Pii V 71, nisi pensio excedat

summam 60 ducatorum auri de camera.—3.º Laicus ex solius Papæ licentia percipere potest pensionem temporalem; quia jus exigendi fructus nemo alius separare potest à titulo spiritualis officii. Hac autem separatione facta, pensio, utpote jus temporale, citra simoniam vendi, aut redimi potest.— Vide notata supra. **

87. Q. III. *Qua forma pensio constituatur?*

R. 1.º *Ex justa causa*, v. g. ob bonum pacis et concordia inter litigantes; ob merita vel ministerium Ecclesiæ exhibitum; ob sustentationem Clerici, qui causa senii vel infirmitatis renuntiaverit beneficio; pro subsidio pauperum scholarium, captivorum, egentium etc.—2.º Pensiones istæ debent esse *moderatae*: et ideo Episcopatus qui mille, Canonicatus et parochiæ quæ centum, et beneficia simplicia quæ 24 ducatorum summam annuam non excedunt, non debent gravari pensionibus (Trid. sess. 24. c. 13. de *ref.*); quia non debet beneficiato sustentatio surripi, et discooperiri unum altare, ut cooperiatur alterum. Quòd si beneficium gravatum est una pensione, impetratio Papalis ad alteram censetur subreptitia; nisi prioris mentionem faciat; quia Papa non censetur velle bis gravare.—3.º Exquirendus est consensus beneficiati, qui sufficit tacitus; uti et patroni, si beneficium est patronatum, saltè pro eo casu, quo ipsum beneficium gravatur. Papa his solemnitatibus non ligatur. Ut tamen licitè pensionem imponat, requiritur juxta causa; secus non tam dispensaret, quàm dissiparet bona Ecclesiastica.

88. Q. IV. *An fieri possit translatio pensionum ab una in aliam personam?*

R. Potest de solius Papæ licentia. Nam talis translatio est extinctio veteris pensionis, et constitutio novæ in vitam translatarii; quod fieri nequit, nisi vi indulti Apostolici, et coram exequutore Canonico cathedrali, vel persona in dignitate constituta. Garc. Flamin. etc. Indulta ejusmodi translationum revocata sunt à Pio V. Constit. *Sacrosanctum*, ita ut potestas transferendi deinceps non concedatur, nisi S. R. E. Cardinalibus; et ex privilegio Sixti V. Militibus Lauretanis. Fieri autem potest hæc translatio, etiam in articulo mortis, non obstante reg. Cancell. de *viginti*; non tamen per testamentum, ut decidit Rota in *Placentina* pensionis 1602. 17. Jun.

* Quicumque alii pensionarii transferre nequeunt pensiones, nisi ex speciali indulto S. Sedis, toties quoties concedi solito familiaribus Papæ et conclavistis. Circa formam hujusmodi translationis servandam, inspicendus est tenor indulti, in quo semper poni consuevit clausula: *Servata tamen forma Constitut. Innoc. XI super translationibus pensionum editæ.* relatæ à Card. de Luca post tractatum de pensionibus, ad ornatum Constit. Innoc. XI. de non transferendis pensionibus ultra medietatem illarum. **

89. Q. V. *Quomodo extinguatur pensio?*

R. 1.º Si pensio imposita est beneficiato, morte illius; si verò beneficio, morte pensionarii.—2.º Matrimonio contracto à pensionario, nisi adesset dispensatio Papæ, vel pensio esset laicalis.—3.º Professione religiosa.—4.º Militia assumpta; etsi non pugnaverit. Sac. Congr. in *Niciens.*